

Milli istiqlalımızın bəyan edildiyi gün

Hər il mayın 28-də Azərbaycan xalqı ən mühüm dövlət bayramlarından biri olan Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Gününü qeyd edir. Bu tarix 1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin (AXC) elan olunması – müsəlman Şərqində ilk dünyəvi demokratik dövlətin yaranması ilə əlamətdardır. Məhz həmin gün Azərbaycan dövlətçiliyinin təməli qoyulmuşdur. Bu hadisə uzun müddət İranı, sonra isə Rusiya imperiyasının tərkibində yaşamış xalqın azadlıq uğrunda mübarizəsinin nəticəsi idi.

Tarixi varislik

Müstəqillik Günü – yalnız bayram deyil, həm də milli kimliyimizin bəyan edildiyi tarixdir. 1918-ci il Müstəqillik Bəyannaməsində əks olunan prinsiplər müasir Azərbaycanın təməlini təşkil edir. Sovet işğalından sonra belə bu ideyalar unudulmadı – nəsil-dən-nəslə ötürülərək dövlətçiliyin bərpasına ümid simvolu kimi qorunub saxlanıldı.

1917-ci il inqilablardan və Rusiya imperiyasının süqutundan sonra Cənubi Qafqazda siyasi vakuum yarandı. 1918-ci ilin mayında Zaqafqaziya Seyminin dağılmasından sonra Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin rəhbərlik etdiyi müsəlman fraksiyası Azərbaycanın müstəqilliyini elan etdi. Tiflisdə qəbul edilmiş Müstəqillik Bəyannaməsi respublika idarəçiliyi formasını, xalq suverenliyini və bütün vətəndaşların – milliyətdən, dinindən, sosial statusundan və ya cinsindən asılı olmayaraq – hüquq və azadlıqlarını təmin edirdi.

AXC-nin elan olunması beynəlxalq miqyasda mühüm hadisə idi. Azərbaycan müsəlman xalqları arasında ilk dəfə parlament demokratiyasını tətbiq etdi, qadınlara kişilərlə bərabər seçib-seçilmək hüququ verdi, vətəndaşların dini və etnik mənsubiyyətindən asılı olmayaraq bərabərliyini təmin etdi. Bu mənada Azərbaycan Qərbi ölkələrindən bir çoxunu qabaqlayırdı.

1919-cu ildə AXC (bu, həm də Azərbaycan Demokratik Respublikası kimi, ADR adlanırdı) Fransada, Böyük Britaniyada və İtaliyada diplomatik nümayəndəliklərini açdı. Azərbaycan dünyada qadınlara seçki hüququ verən ilk dövlətlərdən biri oldu. Bu gün Azərbaycan Respublikasının dövlət bayrağı olan AXC bayrağı türk kimliyini (göy), islam ənənələrini (yaşıl) və müasirliyi (qırmızı) simvollaşdırır. Çətin geosiyasi vəziyyətə, sabitliyin olmamasına və xarici təhlükələrə baxmayaraq, cümhuriyyət 23 ay fəaliyyət göstərə bildi.

1920-ci ilin aprelində Sovet qoşunları tərəfindən işğal olundu və onun müstəqilliyi onilliklərlə itirildi.

Müstəqilliyin bərpası və müasir tarix

Yalnız 1991-ci il oktyabrın 18-də, SSRİ-nin süqutu fonunda, Azərbaycan Müstəqillik haqqında Konstitusiyaya Aktını qəbul edərək öz dövlət müstəqilliyini bərpa etdi. 1992-ci ildən etibarən Müstəqillik Günü rəsmi bayram və qeyri-iş günü kimi qeyd olunur – təkcə ölkə daxilində deyil, həm də dünyanın müxtəlif yerlərindəki Azərbaycan icmaları tərəfindən.

İnamdan – biliyə, ənənədən – dövlətə

Fəlsəfi fikir çoxdan sübut edib ki, milli ideya cəmiyyətin və dövlətin siyasi təcrübəsinin həyatında əsas rol oynayır. Milli ideya tarixi inkişaf istiqamətini müəyyənləşdirir, dəyərlər sistemini formalaşdırır və xalqın ideoloji birliliyini təmin edir. Buna görə də hər bir millət öz milli ideyasını formalaşdırmalıdır – bu, siyasi özünüdərkini obyektiv ifadəsidir. Əks halda, həmin xalqın mövcudluğu daxili əsasını və perspektivini itirə bilər.

Milli ideya bir nəfərin fantaziyası deyil – o, kollektiv şüurun dərinliyindən yaranır,

tarixi yaddaşda toplanır və dövrün konkret sosial-siyasi reallıqlarında dəstək tapır. Çoxmillətli dövlətdə milli ideya birləşdirici funksiyanı yerinə yetirmək və ərazi bütövlüyünü qorumaq üçün ölkə əhalisinin bütün maraqlarını – dilindən, etnik mənsubiyyətindən və dinindən asılı olmayaraq – nəzərə almalıdır.

Azərbaycan milli ideyası – mənəvi və siyasi müqavimətin ən güclü silahı kimi – formalaşmaq üçün uzun yol keçmişdir. Onun təşəkkülü cəmiyyətin inkişaf strategiyası və ümumi məqsədlər uğrunda mübarizə ilə müşayiət olunmuş, XIX – XX əsrin əvvəllərində azərbaycanlı nəsillərin bir çoxu bu yolda fəal iştirak etmişdir. Milli hərəkatın prioritetləri müəyyənləşdirilərkən əvvəlcə dini komponent üstünlük təşkil edirdi, lakin zamanla bu, milli özünüdərk üçün mədəni-tarixi paradigmaya çevrildi və azərbaycançılıq ideyasının əsasını təşkil etdi.

Dəyərlərimiz və bələdçilərimiz

Bu kontekstdə müasir İtaliyanın “atalarından” biri sayılan qraf Kamillo Kavourun sözlərini xatırlamaq yerinə düşərdi. 1861-ci ildə ölkənin uzunmüddətli birləşmə prosesinin başa çatmasından sonra o, tarixi bir ifadə səsləndirdi: “Biz artıq İtaliyanı yaratdıq, indi vəzifəmiz – italyanları yaratmaqdır”. Hər bir aforizm mahiyyəti iti şəkildə ifadə etsə də, indiki Ukraynanın qarşısında oxşar vəzifənin dayandığını görmək çətindir. Başqa tarixi-siyasi şəraitdə olsa da.

Bu barədə Ukraynanın Prezidenti Leonid Kuçma 2004-cü ildə Moskvada nəşr edilmiş “Ukrayna – Rusiya deyil” kitabında yazmışdır: “Əsas oxucu auditoriyam – Ukrayna və Rusiyadadır. Xüsusilə istərdim ki, bəzi rusiyalı siyasətçilər bu kitabı oxusunlar. Prezident vəzifəsi mənə “Ukrayna – Rusiya deyil” mövzusunda xüsusi baxış bucağından baxmaq imkanı verdi – bu baxış başqaların üçün o qədər də əlçatan deyil. Mən yaxşı başa düşürəm ki, bu haqiqəti dərk etməmək – niyyət pis olmasa da – ciddi problemlərə səbəb ola bilər. Axı bəzən xoşkəssəli şiş də ölümcül ola bilər. Xoşbəxtlikdən, mən başqa halları da görmüşəm – anlayışın gəldiyini. Hələ hamıya gəlib çatmasa da, tarix davam edir”.

Sonra o əlavə edirdi: “Söhbət özünü identifikasiya etməkdən və psixologiyadan gedir. Ukraynalı politoloq və sosioloqların fikrinə, Ukrayna xalqının konsolidasiyası prosesi hələ tamamlanmayıb. Biz hələ də tam olaraq kim olduğumuzu dərk etməmişik.

Keçmişdə gələcəyin təməli var

1990-cı illərin əvvəllərində, Sovet İttifaqının dağılmasından sonra Azərbaycan parçalanmaq və vətəndaş müharibəsinə sürüklənmək təhlükəsi ilə üzləşdi. Ermənistan Azərbaycan xalqına qarşı təcavüzü geniş vüsət aldı. İqtisadi, siyasi və digər sahələrdəki böhran böyük sınaqlara səbəb oldu. O dövrdə hakimiyyətdə olan rəhbərliyin təcrübəsizliyi və peşəkarlıq çatışmazlığı ölkəni idarəolunmaz hala salmışdı. Bu dövr Azərbaycanın taleyində həlledici idi: ya müstəqil dövlətə çevriləcəkdə, ya da daxili qarşıdurmalar və separatçı qüvvələrin dağıdıcı fəaliyyəti nəticəsində məhv olacaqdı.

Azərbaycan qarşısında “ölüm, qalım” seçimi dayanmışdı. Məhz bu kritik anda Azərbaycan xalqı, hətta Prezident Ə. Elçibəy belə, müdriklik göstərərək həmin dövrün görkəmli siyasi xadimi Heydər Əliyevə müraciət etdi. 1993-cü ilin iyun ayında Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Sədri seçildi və bir neçə gündən sonra Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini yerinə yetirməyə başladı. Həmin ilin oktyabrında isə Azərbaycan xalqı onu rəsmi olaraq Prezident seçdi. O, 1993-cü il oktyabrın 10-da keçirilən inauqurasiya mərasimində söylədiyi sözləri hər addımı ilə təsdiqlədi: “Azərbaycan xalqı öz tarixinin ən mürəkkəb, faciəli dövrünü yaşayır. Bu ağır zamanda özürmə düşün məsuliyyətin dərcəsini dərindən anlayıram və əmin edirəm ki, bütün fəaliyyətimlə, bütün həyatımla xalqın məna bələdiyi yüksək etimadı və ümidi doğrultmağa çalışacağam.”

Azərbaycanın çoxetnikli təbiəti “birlikdə yaşamaq ideyasını” formalaşdırdı – bu ideya hələ Aristotel tərəfindən xalqın yetkinliyi və məsuliyyət hissi kimi izah olunurdu. Ümum-milli lider Heydər Əliyevin siyasəti nəticəsində “millət” anlayışına bütün kollektiv identifikasiya formaları daxil edildi: etnik, dini, sosial-mədəni, siyasi və s. 1993-cü ilin iyun ayından etibarən milli ideya müstəqil və suveren dövlət formulunda inkişaf etdi. Bu gün çoxmillətlik Azərbaycanın müasir dəyəri kimi yeni milli identifikasiya modelini formalaşdırır və onu “azərbaycançılıq” ideologiyası ilə eyniləşdirir – bu ideologiya dayanıqlı inkişaf və dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi kontekstində önəmlidir.

Azərbaycançılıq ideyası həm ideal, həm məqsəd, həm vasitə, həm də milli varlıq formulu kimi çıxış edir. Respublikanın əvvəlki rəhbərliyinin yaratdığı çətin vəziyyətdə – ölkənin taleyi həll olunan zaman – Azərbaycanın böyük oğlu xalqına sədaqətini nümayiş etdirdi. Faktiki olaraq, Heydər Əliyev 1988–1993-cü illər arasında altı rəhbər dəyişikliyinin baş verdiyi ölkəni parçalanmaqdan xilas etdi. O, iqtisadiyyatı bərpa etdi, xalqın hakimiyyət hüququnu təmin etdi və hüquqi vətəndaş cəmiyyətinin əsasını qoydu.

Milli liderlik

Maraqlı bir hadisə yada düşür: Müəlliflərdən biri Ukrayna Prezidentinin yanında fəaliyyət göstərən Dövlət İdarəçilik Akademiyasında təhsil aldığı dövrdə bir professor ona belə demişdi: “Azərbaycan geridə qalmış, totalitar bir ölkədir, orada demokratiya yoxdur və s. ... Sənin bu fikirlərə qarşı arqumentlərin varmı?” Bir həftə sonra, o, materialları hazırlayıb həmin professora təqdim edib. Daha bir həftə sonra professor onu yanına çağırıb dedi: “Sən məni milli məsələ baxımından təbiyyə etdin. Bu materialları “Siyasət və mədəniyyət” jurnalına göndərdim, redaktora da sonilə görüşməyi tövsiyə etdim – əgər düzəlişlərin varsa, əlavə et, bu məqalə dərc olunacaqdı”.

Haqiqətən, həmin məqalə 2000-ci ilin 5–11 sentyabr tarixlərində “Siyasət və mədəniyyət” adlı ümumukrayna həftəlik jurnalında “Millətin atası, yaxud niyə Azərbaycan xalqı Heydər Əliyevdən respublikanın xilasını xahiş etdi” sərlövəsi ilə dərc olundu.

Məqələdə qeyd olunurdu ki, azərbaycançılığın əsas dəyərlərinə sədaqət Azərbaycan xalqını birləşdirən amilə çevrilmişdi. Bu da ictimai sabitliyi və rifahı, islahatların uğrunu və milli maraqların global siyasətdə həyata keçirilməsini təmin edirdi.

Millətin kursunu müəyyənləşdirən şəxsiyyət

Heydər Əliyevin müstəqil və sabit dövlət quruculuğu yolunda atdığı addımlar Azərbaycan tarixi siçrayışının əsasını qoydu. Onun rəhbərliyi altında Milli Ordu yaradıldı – bu, milli maraqların qorunmasının, dövlət iradəsinin və gücünün simvolu idi. Heydər Əliyevin qətiyyətli siyasəti nəticəsində təkcə ölkənin müstəqilliyi qorunmadı, həm də davamlı iqtisadi inkişafın möhkəm təməli qoyuldu.

Ulu öndər dəfələrlə vurğulayırdı ki, əsl müstəqillik milli sərvətlərin tam sahibinə çevrilməkdir. Məhz bu dövrdə Azərbaycan öz sərvətləri üzərində tamhüquqlu sahiblik edən suveren subyekt kimi ilk dəfə çıxış etdi. Ölkə genişmiqyaslı regional və beynəlxalq enerji layihələrində tamhüquqlu iştirakçıya çevrildi, global enerji təhlükəsizliyi sistemində inteqrasiya olundu. Bu addımlar 1995-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının qəbuluna zəmin yaratdı – bu sənəd dövlətin sabit inkişafı üçün hüquqi baza oldu.

Azərbaycançılıq – milləti birləşdirən ideya

Heydər Əliyev daim vurğulayırdı ki, dil, ənənələr və mədəni dəyərlər milli birliliyin ən mühüm alətləridir. O deyirdi: “Hər bir xalq doğma dili ilə yaradılır”. Onun təşəbbüsü ilə hələ 1978-ci il Konstitusiyasında Azərbaycan dilinə dövlət dili statusu verildi. Bu, sovet

dövründə cəsarətli addım idi. 2007-ci ildə isə ana dilinin qorunması və inkişafına verdiyi töhfəyə görə o, Atatürk adına mükafata layiq görülmüşdür (ölümündən sonra).

Heydər Əliyevin formalaşdırdığı azərbaycançılıq məfkurəsi etnik kateqoriyadan çıxaraq, Azərbaycanda yaşayan bütün xalqları və Azərbaycanı öz vətəni kimi qəbul edənləri birləşdirən inteqrasiya platformasına çevrildi. Bu ideya milli kimliyin qorunması, mənəvi köklərə hörmət və eyni zamanda, ümumbəşəri dəyərləri inteqrasiyaya açıq olmağı özündə cəmləyir.

Dövlət insanı, insan isə dövləti ilə tanınır

Heydər Əliyev insanlarla elə danışmağı bacarırdı ki, hər bir vətəndaş bu müraciəti fərdi şəkildə qəbul edirdi. Liderlə cəmiyyət arasındakı bu dərin bağ ictimai etimadın, sabitliyin və həyata keçirilən islahatların uğurunun əsas amillərindən birinə çevrildi. O, dünyanın hər yerində yaşayan azərbaycanlıları həmrəyliyə, bir-birini dəstəkləməyə, milli ənənə və bayramları – harada yaşamasından asılı olmayaraq – qoruyub saxlamağa çağırırdı. Onun fikrinə, azərbaycançılıq sadəcə etnik özünüdərin deyil, həm də hər kəsi vahid tarixi-mədəni birlikdə birləşdirən mənəvi və vətəndaş məsuliyyəti idi.

Gələcəyin yol göstəricisi

Heydər Əliyev bütün siyasi fəaliyyəti boyu Azərbaycanın müstəqilliyini qorumaq və möhkəmləndirmək prinsiplərinə sadiq qalmışdır. O yaxşı başa düşürdü ki: “Müstəqillik yolu ən çətin yoldur”, – lakin ölkəni bu yola la imalamı aparır, onu hüquqi, sosial, iqtisadi, mədəni və beynəlxalq sahədə möhkəmləndirir.

1999-cu ildə sülhə sadiqliyinə, demokratiyanın inkişafına və postsovet məkanında liderliyinə görə Kembric Beynəlxalq Bioqrafiya Mərkəzi Heydər Əliyevə “XX əsrin görkəmli şəxsiyyəti” fəxri adını verdi. Azərbaycan rəhbəri daim Vətən sevgisi, xalqına sədaqət, ədalət və humanizm axtarışı ilə əhatə olunurdu. O inanırdı: “Hər kəs həyatda özü seçir – şöhrəti, yoxsa rüsvayçılığı, şəxsi rifah, yoxsa vətəndaşlıq borcu, mənfəət, yoxsa vicdan.”

Heydər Əliyev Fondu – böyük ideyanın davamı

Azərbaycançılıq milli ideyasının dərinliklərindən qaynaqlanan Heydər Əliyev Fondunun çoxşaxəli fəaliyyəti, təsis edildiyi gündən etibarən Azərbaycanın mənəvi və mədəni irsinin qorunması və təbliği baxımından ən vacib institutlardan birinə çevrilmişdir. Fond ümummilli liderin vəsiyyətlərini həyata keçirərək, keçmiş hörmətlə yanaşmaqla layiqli gələcək təbiyyəsi istiqamətindəki söylərini əks etdirir.

Fondun rəhbəri Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, ICESCO-nun xoşməramlı səfiri Məhriban xanım Əliyevanın vitse-prezident Leyla Əliyevanın rəhbərliyi ilə müasir cəmiyyətin şüurunu formalaşdırən milli-mənəvi idealların möhkəmləndirilməsi istiqamətində geniş və hərtərəfli iş aparılır. Onların fəaliyyəti cəmiyyətdə humanist dəyərlərin, kimliyin, tarixi ardıcılığın və mədəni bütövlüyün gücləndirilməsinə yönəlib.

Heydər Əliyev Fondunun layihələri elmin, təhsilin, mədəniyyətin, səhiyyənin, idmanın inkişafı, gənclərin dəstəklənməsi, eləcə də dünya ictimaiyyətinə Azərbaycanın haqiqətlərini çatdırılması kimi strateji əhəmiyyətli sahələri əhatə edir. Bu təşəbbüslər birbaşa Heydər Əliyevin başladığı işin davamı, milli yaddaşın qorunması, tarixi haqiqətin və xalqın mədəni ləyaqətinin təsdiqidir.

Fondun yaradılması xalqın böyük oğluna olan sevgi və dərin ehtiramının ifadəsi oldu. Heydər Əliyev bütün həyatı boyu Azərbaycanın mədəni sərvətlərini toplayır, qoruyur və yaşadırdı. İncəsənət, ədəbiyyat, musiqi, memarlıq, tarixi abidələr – bütün bunları o, mənəvi gücün, gözəlliyin və humanizmin əbədi rəmzləri kimi dəyərləndirirdi. Azərbaycançılıq ideologiyasının formalaşmasına, diaspor hərəkatının inkişafına və milli qürur hissinin təbiyyəsinə onun verdiyi töhfəni qiymətləndirmək çətindir. “Yüksək mədəniyyətə sahib olan xalq həmişə irəli gedəcək, yaşayacaq və inkişaf edəcək,” – deyirdi Heydər Əliyev.

Kiyev – Bakı: sınaqdan çıxmış tərəfdaşlıq

Hələ sovet rəhbərliyində yüksək vəzifələrdə çalışdığı dövrdə Heydər Əliyev Ukraynanın inkişafına mühüm töhfələr vermişdi. Parlaq nümunələrdən biri – 1980-ci illərin sonlarında Dunay və Dnepr çaylarının birləşdirilməsi layihəsinin həyata keçirilməsi məsələsi qaldırıldıqda, onun qəti müdaxiləsi olmuşdur. Bu layihə təkcə Ukraynaya deyil, bütün Şərqi Avropaya ekoloji fəlakət təhlükəsi yaradırdı. Ukraynanın baş naziri Vitold Fokin Moskvada dəstək ala bilmədiyi üçün birbaşa Heydər Əliyevə müraciət etdi. Onun müdaxiləsi sayəsində layihə dayandırıldı.

Heydər Əliyevin Ukraynaya dəstəyi təkcə təhlükəsizlik məsələləri ilə məhdudlaşmırdı. Onun təşəbbüsü ilə Kiyev Milli Filarmoniyasının bərpası üçün vəsait ayrılmışdı – bu bina bu gün Ukraynanın mədəni irsinin simvoluna çevrilmişdir. Onun dəstəyi

ilə “Obolon” zavodu və uşaq qida fabriki inşa olunaraq istismara verilmişdir. Kiyev metrosunun inkişafına da Heydər Əliyev kömək etmişdir – bu, Ukrayna paytaxtının naqliyyat infrastrukturuna mühüm töhfə idi.

Ukraynada Heydər Əliyevə görkəmli siyasi xadim kimi böyük hörmət və minnətdarlıqla yanaşıldı. O, “Yaroslav Mudrı” ordeni ilə təltif edilmiş, Kiyevin fəxri vətəndaşı və Ukrayna Prezidenti yanında Dövlət İdarəçiliyi Akademiyasının fəxri doktoru adına layiq görülmüşdür. Onun adı Kiyevdəki Azərbaycan Səfirliyi yaxınlığındakı parkda əbədiləşdirilmiş, Bakıda yerləşən Ukrayna Mədəniyyət Mərkəzində isə Heydər Əliyevin abidəsi ucaldılmışdır. 2004-cü il iyunun 4-də Kiyevdə dünyanın ilk Heydər Əliyev abidasinin açılış mərasimində Ukrayna Prezidenti Leonid Kuçma demişdi: “Heydər qədim türk dilindən tərcümədə “öndə çaparaq gedən süvari” deməkdir – bu ad böyük liderin ruhunu və məqsədyönlüliyünü tam əks etdirir”.

Dövlətçiliyi möhkəmləndirən dostluq

Leonid Kuçma və Heydər Əliyev münasibətlərini qarşılıqlı etimad və hörmət üzərində qurmuşdular. Ukraynanın sabiq müdafiə naziri Valeri Şmarovun xatirələrinə görə, Azərbaycanın dağılmasının qarşısının alınmasında Ukraynanın mənəvi dəstəyi həlledici rol oynamışdır. Məhz iki prezidentin şəxsi dostluğu sayəsində həm xarici, həm daxili rəqiblərlə dialoq başlandı, xaos dəyəndirildi və müstəqillik qorundu. Ukrayna və Azərbaycanın birgə səyləri öz bəhrəsini verdi: sənəyin və elmin inkişafı, Avropa ilə Asiya arasında naqliyyat dəhlizlərinin yaradılması, qlobal enerji layihələrində iştirak... bu qəbildəndir.

Ukraynaya neft tədarükünün şərq marşrutu bağlandıqda, Azərbaycan kənardə qalmadı – sabiq baş nazir Anatoli Kinaxın yazdığı kimi, dost dövlətə vaxtında yardım edərək mənəvi borcunu yerinə yetirdi.

Azərbaycan diplomatiyası və onun dərsləri

Azərbaycan – Ukrayna münasibətlərinin inkişafında xüsusi rol Heydər Əliyevə, daha sonra isə İlham Əliyevə məxsusdur. Onlar təkcə dövləti siyasi təlatümlər şəraitində qoruyub saxlamaqla kifayətlənməyib, həm də onu bütün region üçün davamlılıq nümunəsinə çevirdilər. Ukrayna da bu təcrübədən dəyərli dərs götürə bilər: yalnız strateji liderlik və müdrik diplomatiya vasitəsilə milli suverenliyi qorumaq mümkündür.

Müasir Azərbaycanın tarixi Heydər Əliyev şəxsiyyəti ilə ayrılmaq şəkildə bağlıdır – o, sabit və müstəqil dövlətin əsaslarını qoymuş milli liderdir. Onun siyasi irsini Prezident İlham Əliyev davam etdirir. O, xüsusilə ölkənin ərazi bütövlüyünü bərpa etməsi ilə fərqlənir. Bu isə müasir dövlətçiliyin əsas nailiyyətlərindən biridir.

Diaspor – xalqlar arasında körpü

Ukraynada Azərbaycan diasporu hər zaman mühüm rol oynamışdır – həm milli kimliyin qorunmasında, həm də ümumbəşəri və tolerant dəyərlərin təşviqində. Ümummilli lider Heydər Əliyevin şəxsi diqqəti sayəsində XXI əsrin əvvəlində Ukraynadakı diaspor vətəndaş yetkinliyi və mədəni qarşılıqlı hörmət nümunəsinə çevrilmişdi. Zamanla diasporda müəyyən fikir ayrılıqları yaransa da, onun əksər üzvləri hələ də ziyalıqlı, vətənpərvərlik və birliyə can atma nümunəsi göstər-məkdədir.

Dünya azərbaycanlılarının IV qurultayında Prezident İlham Əliyev vurğulayırdı: “Biz bir məqsədə xidmət edirik – Azərbaycanı daha güclü etmək. Diaspor təşkilatları və səfirliklər qarşılıqlı əlaqədə olmalı, əlaqələri möhkəmləndirməli və ölkənin maraqlarını irəli aparmalıdır”.

Azərbaycançılıq bir ideologiya kimi – təkcə mədəni kod deyil, həm də global həmrəyliyin təməlidir. Bu ideya milyonları birləşdirib və zamanın sınağından çıxıb. Heydər Əliyev dəfələrlə deyirdi: “Böyük siyasi xirdə hissələrə və maraqlara tabe edirilərilməz”.

Dünyada hörmət edilən dövlət

Son bir neçə onillik – ərzində Azərbaycan müstəqil beynəlxalq subyektə çevrilmiş, müstəqil xarici siyasət yürütmüş, regional sabitliyi, multikulturalizmi və iqtisadi tərəfdaşlığı möhkəmləndirmişdir. Bütün bu nailiyyətlər Heydər Əliyev fenomenini, onun uzaqgörən irsi və güclü siyasi varislik sayəsində mümkün olmuşdur.

Respublika Gününün qeyd olunması – təkcə tarixə ehtiram deyil, həm də gələcəyə yol göstəricidir. Müasir azərbaycanlılar bu gündə yalnız əcdadların qəhrəmanlığını deyil, həm də öz məsuliyyətlərini görürlər. Bu tarix artıq getdikcə daha çox maarifləndirici və vətənpərvərlik xarakteri daşıyır. Xüsusən gənclər arasında.

*Arif QULİYEV,
Kiyev Əqli Mülkiyyət və
Hüquq Universitetinin professoru,*

*Qara HƏSƏNOV,
Meliopol Dövlət
Pedaqoji Universitetinin aspirantu*